

“EEN VEILIGE KERK” - gedragscode voor kerkelijke vrijwilligers van de Hervormde gemeente te Wilnis.

Beleid landelijke kerk

De Protestantse Kerk in Nederland heeft zich de afgelopen jaren bezonnen hoe de kerk en de plaatselijke gemeenten een veilige kerk kunnen zijn. De kerkenraad van de Hervormde gemeente te Wilnis sluit zich dan ook aan bij het landelijk beleid van onze kerk.

Voor predikanten en kerkelijk werkers heeft de PKN in november 2011 al een beroepscode en gedragsregels vastgesteld. Ook heeft de PKN een “Protocol voor gemeenten die geconfronteerd worden met (seksueel) misbruik in pastorale – en gezags-relaties” opgesteld. Een exemplaar van dit protocol is in het bezit van elke commissie binnen onze gemeente. Dit protocol biedt een leidraad in gevallen waarin er sprake is van mogelijk misbruik in het pastoraat.

Voor de overige ambts- en taakdragers, jeugdwerkers, vrijwilligers bestaat geen landelijke gedragscode. Binnen de kerkenraad is besloten dat we een eigen gedragscode voor onze gemeente opstellen. Deze gedragscode voor kerkelijke vrijwilligers van de Hervormde gemeente te Wilnis is een geheel, bestaande uit drie onderdelen: de gedragscode voor ambtsdragers (A) en de gedragscode voor mensen werkzaam in het jeugdwerk (B) en de algemene omgangsregels (C)

Verantwoording beleid gedragscode

De kerkenraad vindt afspraken over de manier van omgaan met elkaar belangrijk, omdat alle leden van onze gemeente zich veilig moeten kunnen voelen. Dit kan alleen als men elkaar in zijn/haar waarde laat en elkaar met respect behandelt. Dit betekent dat wij in onze kerkelijke gemeente alle vormen van ongelijkwaardige behandeling, zoals pesten, machtsmisbruik, financiële uitbuiting, discriminerende, racistische of (seksueel) intimiderende gedragingen of opmerkingen, of het hiertoe aanzetten, ontoelaatbaar vinden.

Deze gedragscode is geschreven voor de kerkelijke vrijwilligers van de Hervormde gemeente te Wilnis. Kerkelijke vrijwilligers zijn allen die door hun functie een bijzondere verantwoordelijkheid in de kerkelijke gemeente hebben en daarin het vertrouwen van de gemeente genieten. Te denken valt aan contactpersonen, commissieleden, mensen actief binnen het jeugdwerk e.d. Naast het ondertekenen van de gedragscode wordt voor deze vrijwilligers ook toestemming gevraagd een VOG (Verklaring Omtrent Gedrag) aan te vragen.

Predikanten en ambtsdragers weten zich daarnaast gehouden aan de belofte die zij hebben afgelegd bij hun bevestiging. Voor niet-ambtsdragers die ook actief zijn op het gebied van bijv. pastoraat, diaconaat en jeugdwerk is er niet zo'n expliciet vertrekpunt als voor ambtsdragers. Toch worden zij geacht, in het verlengde van de ambtsdragers, dit vertrekpunt als het ware voor zichzelf bindend te verklaren.

Het uitgangspunt voor deze gedragscode is wat de Bijbel ons leert over omgang met elkaar. Respect voor de ander, integriteit, betrouwbaarheid en zorgvuldigheid kenmerken deze stijl van omgaan met elkaar. Deze kernvoorwaarden vormen de basis voor de gedragsregels die in deze code worden genoemd. Deze code wil een hulpmiddel zijn om ongewenst gedrag van kerkelijke vrijwilligers te voorkomen, te signaleren en bespreekbaar te maken.

Vertrouwenspersonen

Een gedragscode op zichzelf is niet voldoende om een veilige omgeving te creëren. Er moet ook gelegenheid zijn om problemen op dit gebied vertrouwelijk te bespreken. Daarom heeft de kerkenraad m.b.t. seksueel ontoelaatbaar gedrag twee vertrouwenspersonen aangesteld. Zij bieden een luisterend oor wanneer mensen binnen kerkelijke activiteiten geconfronteerd worden met misbruik of andere problemen in de relationele sfeer. Ook kunnen zij gemeenteleden (zoals jeugdwerkers of ambtsdragers) van advies dienen bij het omgaan met dergelijke problemen.

De vertrouwenspersonen werken onafhankelijk van de kerkenraad en hebben in geval van klachten het belang van de klager op het oog. Vertrouwelijkheid staat hierbij voorop. Het spreekt voor zich dat klagers zich ook kunnen richten tot de vertrouwenspersonen van de Protestantse Kerk in Nederland, verbonden aan het Samenwerkingsverband tegen Seksueel Misbruik in Pastorale Relaties (SMPR).

Gedragscode voor ambtsdragers (A) *

1. De ambtsdrager kent de grenzen van zijn pastorale en diaconale handelen en onthoudt zich van handelingen en uitspraken die buiten de eigen opdracht liggen. Indien nodig weet hij gemeenteleden tijdig door te verwijzen, bijv. naar mede-ambtsdragers, de predikant (of kerkelijk werker), of professionele hulp.
2. De ambtsdrager eerbiedigt in pastorale en diaconale contacten de persoonlijke (zowel fysieke als geestelijke) integriteit van zijn gesprekspartner.
3. De ambtsdrager respecteert de door de gesprekspartner aangegeven grens in de pastorale of diaconale zorg.
4. De ambtsdrager onthoudt zich in een contact uit hoofde van zijn ambt van elke seksuele toenaderingspoging of seksueel getinte toespeling, en ziet af van gedragingen die als zodanig kunnen worden uitgelegd,
5. De ambtsdrager gaat ook niet in op seksuele toenaderingspogingen van zijn gesprekspartner. In een dergelijke situatie maakt de ambtsdrager melding van dit gebeuren bij de vertrouwenspersoon en bespreekt met deze hoe om te gaan met deze situatie.
6. De ambtsdrager deelt zaken die in vertrouwen zijn meegedeeld niet met anderen, tenzij de betrokkene hier uitdrukkelijk toestemming voor geeft.

Niet alles kan in regels worden gevat; vóór alles is dan ook wijsheid en takt nodig. De ambtsdrager dient zich bewust te zijn van mogelijke valkuilen bij het uitoefenen van zijn ambt. Zo nodig raadpleegt hij de vertrouwenspersoon voor advies, zij het altijd met inachtneming van de geheimhoudingsplicht.

* In dit document wordt uitsluitend de mannelijke vorm gebruikt (ambtsdrager/ hij/ zijn), indien van toepassing dient de vrouwelijke vorm gelezen te worden (ambtsdraagster/ zijn/ haar).

Gedragcode voor jeugdwerkers. (B)

De algemene omgangsregels zijn uiteraard van kracht.

Veel grenzen in het contact tussen medewerkers/vrijwilligers en kinderen/jongeren in het jeugdwerk van de kerkelijke gemeente zijn niet eenduidig. Het ene kind wil even op schoot zitten als het troost zoekt, het andere kind heeft behoefte aan een aai over de bol en weer een ander kind vindt het niet prettig om aangeraakt te worden. Voor kinderen is dichtbijheid en lichamelijk contact een voorwaarde om zich te ontwikkelen. Hierover kunnen dus nooit precies grenzen worden afgesproken die voor alle kinderen en in alle situaties gelden.

Maar er is wel één heel duidelijke grens, en dat is dat seksuele handelingen en contacten tussen (jong)volwassen medewerkers en kinderen in het jeugdwerk absoluut ontoelaatbaar zijn. In het jeugdwerk gaat het om omgang met en begeleiding van een kwetsbare groep, of het nu gaat om kleine kinderen of tieners. De kerkenraad heeft daarom een gedragscode vastgesteld voor alle mensen die op één of andere wijze betrokken zijn bij het jeugdwerk (verder te noemen "jeugdwerker"). Wanneer je je inzet in het jeugdwerk, vragen wij je om kennis te nemen van deze gedragscode en er mee in te stemmen.

1. De jeugdwerker zorgt voor een omgeving en een sfeer waarbinnen het kind/de jongere zich veilig en gerespecteerd voelt.
2. De jeugdwerker onthoudt zich ervan het kind/de jongere te bejegenen op een wijze die het kind/de jongere in zijn/haar lichamelijke en geestelijke integriteit aantast.
3. De jeugdwerker dringt niet verder door in het privéleven van het kind/de jongere dan functioneel noodzakelijk is.
4. De jeugdwerker onthoudt zich van elke vorm van seksuele benadering en/of misbruik ten opzichte van het kind/de jongere. Alle seksuele handelingen, contacten en relaties tussen jeugdwerker en het kind/de jongere zijn onder geen beding geoorloofd en worden beschouwd als seksueel grensoverschrijdend gedrag.
5. De jeugdwerker mag het kind/de jongere niet op zodanige wijze aanraken, dat deze aanraking naar redelijke verwachting als seksueel of erotisch van aard ervaren zal worden.
6. De jeugdwerker zal tijdens kampen, uitjes en dergelijke zeer terughoudend omgaan met het kind/de jongere en de ruimtes waarin zij zich bevinden, zoals de slaap- of kleedkamer.
7. De jeugdwerker heeft de plicht het kind/de jongere naar vermogen te beschermen tegen ongelijkwaardige behandeling en seksueel misbruik door anderen, en zal er actief op toezien dat de gedragscode door iedereen die bij het kind/de jongere is betrokken, wordt nageleefd.
8. De jeugdwerker streeft ernaar te werken volgens het vier-ogenprincipe: Binnen een open aanspreekcultuur weet de jeugdwerker dat een collega meekijkt en/of luistert en dat je elkaar kunt/moet aanspreken en bevragen op bepaalde gedragingen.
9. Indien de jeugdwerker gedrag signaleert dat niet in overeenstemming is met deze gedragscode en bij vermoedens van seksueel misbruik, is hij verplicht hiervan melding te maken bij de door de kerkenraad aangewezen vertrouwenspersoon.
10. In gevallen waar de gedragscode niet voorziet, of bij twijfel over de toelaatbaarheid van bepaalde gedragingen, ligt het binnen de verantwoordelijkheid van de jeugdwerker om in de geest van de gedragscode te handelen en zo nodig daarover in contact te treden met de vertrouwenspersoon.

11. Wanneer een medewerker wordt verdacht van strafbare feiten betreffende seksueel misbruik van kinderen of jongeren, zal de kerkenraad politie/justitie inschakelen en een melding doen bij het SMPR (Interkerkelijk Samenwerkingsverband tegen Seksueel Misbruik in Pastorale Relaties).

Naast bovenstaande gedragscode gelden voor kerkelijk werkers/kerkelijk vrijwilligers in het **jeugdwerk** ook nog de onderstaande regels:

1. De catecheet/jeugdleader zal tijdens trainingsdagen, kampen, reizen, uitjes en dergelijke zeer terughoudend en met respect omgaan met het kind/de jongere en de ruimtes waarin zij zich bevinden, zoals de kleedkamer of hotelkamer.
2. De catecheet/jeugdleader heeft de plicht het kind/de jongere naar vermogen te beschermen tegen vormen van ongelijkwaardige behandeling en seksueel misbruik en zal er actief op toezien dat de gedragscode door iedereen die bij het kind/de jongere is betrokken, wordt nageleefd.
3. De catecheet/jeugdleader dient langdurig, intensief contact met de jongere te vermijden en voert de gesprekken in 'transparante' ruimtes.
4. De catecheet/jeugdleader belooft geen geheimhouding aan jongeren. Het is belangrijk dat contact tussen jeugdleaders en jongeren over meerdere schouders verdeeld worden. Zo blijft er balans tussen elkaar vertrouwen en elkaar beschermen.

Algemene omgangsregels (C).

Iedereen die de jeugdwerkactiviteiten van de kerkelijke gemeente bezoekt houdt zich aan de omgangsregels die hieronder zijn opgeschreven. Wie dat doet, is van harte welkom.

1. Ik accepteer en respecteer de ander zoals hij is en discrimineer niet. Iedereen telt mee binnen de kerkelijke gemeente.
2. Ik houd rekening met de grenzen die de ander aangeeft.
3. Ik val de ander niet lastig.
4. Ik berokken de ander geen schade.
5. Ik maak op geen enkele wijze misbruik van mijn machtspositie.
6. Ik scheld niet en maak geen gemene grappen of opmerkingen over anderen.
7. Ik negeer de ander niet.
8. Ik doe niet mee aan pesten, uitlachen of roddelen.
9. Ik vecht niet, ik gebruik geen geweld, ik bedreig de ander niet.
10. Ik kom niet ongewenst te dichtbij en raak de ander niet tegen zijn of haar wil aan.
11. Ik geef de ander geen ongewenste seksueel getinte aandacht.
12. Ik stel geen ongepaste vragen en maak geen ongewenste opmerkingen over iemands persoonlijk leven of uiterlijk.
13. Als iemand mij hindert of lastigvalt, dan vraag ik hem/haar hiermee te stoppen. Als dat niet helpt vraag ik een ander om hulp.
14. Ik doe geen mededelingen over zaken die mij vertrouwelijk ter kennis zijn gekomen aan derden. Ik moet de geheimhouding doorbreken als er gevaar of schade kan worden voorkomen, mits ik er alles aan heb gedaan om toestemming van de betrokkene te krijgen om de geheimhouding te doorbreken.
15. Ik maak bewust gebruik van internet, e-mail en andere communicatiemiddelen. In het gebruik hiervan zorg ik ervoor dat de privacy van anderen wordt gewaarborgd.
16. Ik help anderen om zich ook aan deze afspraken te houden.
17. Ik respecteer de eigendommen van anderen en gebruik ze niet zonder toestemming.

Gedragcode tegen seksueel misbruik in pastorale en kerkelijke gezagsrelaties

Ter voorkoming van grensoverschrijdend seksueel, erotisch of intiem gedrag dienen betaalde kerkelijk werkers / kerkelijk vrijwilligers / voorzitters / coördinatoren van de doelgroep, zich te houden aan de volgende bepalingen. Het niet nakomen van deze bepalingen wordt gezien als een ernstige fout.

1. Seksuele handelingen en intieme relaties in pastorale contacten zijn onder geen beding geoorloofd.
2. Kerkelijk werkers/kerkelijk vrijwilligers zijn verplicht zich te onthouden van seksuele of intieme toenadering, ook als de pastorant (= gemeentelid) dit verlangt of daartoe uitnodigt.
3. In de relatie tussen de kerkelijk werker/kerkelijk vrijwilliger en de pastorant kunnen bij de werker/vrijwilliger allerlei gevoelens ontstaan (bijvoorbeeld verliefdheid, afkeer, agressie, medelijden). Het kan gebeuren dat deze gevoelens een inhoud en/of intensiteit krijgen die zich niet verdraagt met de pastorale relatie, waardoor deze relatie verstoord wordt of dreigt te worden. Indien zich dat voordoet, moet de kerkelijk werker/kerkelijk vrijwilliger overleggen met de Interne Vertrouwenspersoon of het pastorale contact kan worden voortgezet. Van dit overleg wordt een schriftelijk verslag gemaakt door de Interne Vertrouwenspersoon. Dit verslag wordt (eventueel alleen voor gezien) ondertekend door kerkelijk werker/kerkelijk vrijwilliger. Het verslag blijft in beheer bij de Interne Vertrouwenspersoon.
4. Het is binnen het pastorale werk normaal dat er persoonlijke contacten bestaan tussen de kerkelijk werker/kerkelijk vrijwilliger en een pastorant. Hij/zij zal zich hierbij echter voortdurend bewust moeten zijn van de noodzakelijke afstand die in acht genomen moet worden. Dit betekent geen fysiek contact.
5. Bekijk per situatie of bezoek met twee kerkelijk werkers/kerkelijk vrijwilligers gewenst is.
6. Als het noodzakelijk is dat een kerkelijk werker/kerkelijk vrijwilliger voor een langere tijd meer dan gewoon intensief pastoraal contact onderhoudt (te denken valt aan langdurige ziekte of psychosociale problemen van een pastorant) dan moet dit in het consistorieoverleg worden besproken. In principe wordt een dergelijk intensief contact door tenminste twee kerkelijk werkers/vrijwilligers onderhouden, die dit onderling bespreken en afstemmen. Indien het een vrouwelijke pastorant betreft, heeft het de voorkeur dat het contact door een man en een vrouw wordt onderhouden.
7. Wanneer een kerkelijk werker/kerkelijk vrijwilliger seksueel misbruik door een collega-werker constateert, of ernstige vermoedens heeft, dient hij hiervan melding te maken bij de Interne Vertrouwenspersoon. De Interne Vertrouwenspersoon zet vervolgens het traject in volgens het PKN-protocol.
8. Wanneer een kerkelijk werker/kerkelijk vrijwilliger van een pastorant hoort dat een andere kerkelijk werker/kerkelijk vrijwilliger of ex-werker/vrijwilliger seksueel misbruik heeft gepleegd, dan wijst hij de pastorant op de mogelijkheden dit te bespreken met de Interne Vertrouwenspersoon. Ook als de pastorant geen contact met de Interne Vertrouwenspersoon wenst, zal de kerkelijk werker/kerkelijk vrijwilliger de Interne Vertrouwenspersoon van het besprokene op de hoogte stellen. Wijs de pastorant op de mogelijkheid om contact op te nemen met SMPR (Interkerkelijk samenwerkingsverband tegen Seksueel Misbruik in Pastorale Relaties). De afstand tot SMPR is vanzelfsprekend groter dan tot de Interne Vertrouwenspersoon (en daardoor anoniemer). Vanwege deze reden zou de pastorant toch kunnen besluiten om hulp te zoeken.
9. Indien er een melding is van (vermoedelijk) seksueel misbruik van een pastorant door een Interne Vertrouwenspersoon, zal de Interne Vertrouwenspersoon zijn werkzaamheden moeten opschorten. Het moderamen van de Kerkenraad benoemt gedurende die periode een plaatsvervangend Interne Vertrouwenspersoon.
10. In die gevallen waar de gedragscode niet (direct) voorziet, of bij twijfel over de toelaatbaarheid van bepaalde gedragingen ligt het binnen de verantwoordelijkheid van de begeleider om in de geest van de gedragscode te handelen en zo nodig daarover in contact te treden met de Interne Vertrouwenspersoon.

Deze gedragscode is op 25 oktober 2022 vastgesteld door de Kerkenraad van de Hervormde gemeente te Wilnis

Voor gelezen ondertekend op :

(datum)

Ondertekening vrijwilliger

Ondertekening namens Kerkenraad

Naam

Naam

Functie binnen de gemeente

Handtekening

Handtekening